Biskupska sinoda

Režiser i izvođači. Kronologija jednog pokušaja smjene paradigme

"Nove paradigme u odnosu prema razvodu i homoseksualnosti u međuvremenu su postale moda u crkvenom vrhu. Ništa još nije odlučeno, ali papa Franjo ima strpljenja", piše vatikanist Sandro Magister. Donosimo prvu kronologiju pokušaja da se u Crkvi postigne promjena paradigme, i to promjena koja potječe sasvim odozgo.

"Ponovo puše duh Koncila", oduševljen je filipinski kardinal Luis Antonio Tagle, zvijezda u usponu među crkvenom hijerarhijom i povjesničar Drugoga vatikanskog sabora, iz naprednjačke bolonjske škole. "U sinodi, koja se bliži kraju, doista ima elemenata podudarnosti s onim velikim događajem", smatra Magister. Najupadljivija podudarnost sastoji se u razlici između stvarne sinode i prividne, koju su proizveli mediji.

Koncil i sinoda: skupom vlada tko nadzire njegovo odvijanje

No povrh toga postoje i dublje sličnosti. Promjene paradigme i na Drugom Vaticanumu i na ovoj sinodi ishod su pomne režije. Jedan od glavnih aktera Drugoga Vaticanuma, Giuseppe Dosetti, spretan strateg četvorice kardinalskih moderatora koji su zapovijedali koncilskom mašinerijom, pun ponosa to priznaje: kaže da je "preokrenuo tijek koncila" zahvaljujući svojoj sposobnosti upravljanja skupovima, koju je bio stekao u politici kao jedna od vodećih ličnosti talijanskog demokršćanstva.

"Isto se dogodilo na ovoj sinodi", piše Magister. Ni otvaranje prema civilno vjenčanim razvedenima, i time odobravanje drugoga braka, ni promjena paradigme u vezi s temom homoseksualnosti, ubačenom u "Poslijeraspravni izvještaj", ne bi bili mogući bez niza vješto isplaniranih i proračunanih koraka onih koji su nadzirali odvijanje zasjedanja.

Pokušaj kronologije događajâ

Dovoljno je prisjetiti se pojedinih etapa, pa makar privremeni ishod sinode i ne odgovarao očekivanjima njezinih režisera.

11. ožujka 2013.

Već u prvom činu pokazuje se papa Franjo glavnim glumcem. Četvrtog dana pontifikata, u nedjelju, 17. ožujka 2013. on je, na čuđenje pratiteljâ vatikanskih zbivanja, pohvalio kardinala Waltera Kaspera. I to odmah prilikom prvog Angelusa, na Trgu svetog Petra. Papa je izričito istaknuo Kasperovu knjigu o milosrđu, u kojoj su već iznesene sve promjene paradigme: teza o prednosti prakse pred naukom, baš kao i temeljito potiskivanje pravednosti milosrdnošću, umjesto njihova uzajamnog nadopunjavanja. Doduše, tada se još nije slutilo što bi ta neobična hvala imala značiti. Bio je to prvi korak pape da Crkvu izvede na "nove putove". Signal da on svoj pontifikat promatra i želi obavljati u službi promjene paradigme u Crkvi.

28. srpnja 2013.

Na povratku avionom sa Svjetskog dana mladih u Rio de Janeiru, 28. srpnja 2013., papa je na konferenciji za novinare odaslao dva signala koja su naišla na silan odjek u javnome mnijenju. Prvi se odnosio na ophođenje s homoseksualcima: "Ako je netko homoseksualac i traži Boga te ima dobru volju, tko sam ja da mu sudim?" Drugi signal odnosio se na dopuštenje novoga braka: "Otvorit ću ovdje zagradu i reći da pravoslavci, oslanjajući se na, kako je oni zovu, teologiju *oikonomije*, pružaju drugu mogućnost [sklapanja braka]; dopuštaju to. Smatram, i time zatvaram zagradu, da taj problem treba proučiti u okviru pastorala braka."

11. rujna – 19. rujna – 1. listopada 2013.

Papa Franjo napisao je 4. rujna 2013. godine pismo Eugeniju Scalfariju, doajenu idejno vodećega lijevoliberalnog novinarstva, protivniku Crkve vjernu staroj obiteljskoj masonskoj tradiciji, objavljeno u Scalfarijevu dnevnom listu *La Repubblica* 11. rujna. Isusovački časopis *Civiltà Cattolica* objavio je pak 19. rujna intervju urednika Antonija Spadara, DI, s papom Franjom. Uslijedio je 1. listopada još jedan intervju Svetog Oca, koji je vodio Eugenio Scalfari, a tiskala *La Repubblica*. U sva tri teksta ima krajnje prijepornih papinih izjava, a središnje su ove: poricanje objektivno dobrog i zlog i naglašavanje "autonomne savjesti" kao vrhovnog mjerila. Te dvije izjave, koje su kod Scalfarija pobudile pravo pravcato oduševljenje, nikad nisu zanijekane ili ispravljene.

7./8. listopada 2013.

Papa Franjo osobno je 7. listopada i ujutro 8. listopada u sjedištu Glavnog tajništva Biskupske sinode sudjelovao u sjednici na kojoj su utvrđene smjernice i vremenski plan za izvanrednu sinodu. Zatim je istoga dana i sazvao izvanrednu biskupsku sinodu o obitelji kao prvi dio dvostruke sinode o istoj temi unutar jedne godine, kojemu će biti pridruženi zaključci drugoga dijela. Glavnim tajnikom takve prethodnice redovitoj sinodi imenovao je 21. rujna novopečenoga kardinala msgr. Lorenza Baldisserija, čovjeka bez ikakva iskustva u tim poslovima, ali zajamčeno odana zbog golemog skoka u karijeri koji mu je papa Franjo omogućio. Njemu uz bok za posebnog je tajnika postavio nadbiskupa i teologa Bruna Fortea, zastupnika teološkog i pastoralnog smjera čija je točka ravnanja kardinal Carlo Maria Martini, medijski najznačajniji takmac najprije Ivanu Pavlu II., a potom Benediktu XVI. Riječ je o smjeru koji zahtijeva korjenitu promjenu crkvenoga moralnog nauka o spolnosti kako bi Crkva nadoknadila dvostoljetni "zaostatak" (kardinal Martini). Crkva bi, smatrao je nekadašnji nadbiskup milanski, trebala napokon prihvatiti prosvjetiteljstvo i Francusku revoluciju.

Njemački govorni prostor ubrzo se pokazao predvodnikom u ovoj promjeni paradigme; ne samo kardinal Kasper kao glasnogovornik, nego njemačka, austrijska i švicarska biskupska konferencija, koje su i javno i na unutarcrkvenoj razini vršile silan pritisak. U taj okvir uklapa se i nimalo slučajno istrčavanje Freiburške nadbiskupije. Nadbiskup Robert Zollitsch upravo je bio umirovljen, čime je nadbiskupija službeno ostala bez pastira, no Zollitsch je i dalje bio predsjednik Njemačke biskupske konferencije, pa je time "Preporuka za dušobrižničko praćenje rastavljenih, razvedenih i civilno ponovo vjenčanih" koju je objavio freiburški nadbiskupski odjel za obitelj postala većinsko mišljenje biskupske konferencije. Prema toj Preporuci sve je samo "pitanje savjesti".

23. listopada 2013.

Ti signali nisu svima u Rimu ostali tajna. Pročelnik Kongregacije za nauk vjere kardinal Gerhard Müller dao je tiskati 23. listopada 2013. u *Osservatore Romano* tekst koji je, kao odgovor na nastojanja u Njemačkoj, već bio objavio četiri mjeseca prije toga, a u kojem potkrepljuje nerazrješivost braka i time naglašava nemogućnost dopuštenja pričesti civilno vjenčanim razvedenim osobama. Bila je to nedvosmislena reakcija koja je trebala zapriječiti rovarenje u smjeru promjene paradigme. Uzvratio je prkosno kardinal Reinhard Marx, nadbiskup münhensko-freisinški i Zollitschev nasljednik na čelu Njemačke biskupske konferencije te papin savjetnik, član kardinalskog vijeća devetorice, kazavši da Müller ne

može naprosto ugušiti raspravu, drugim riječima: Nastavit ćemo po svome. Usprkos jasnom pozivu, Freiburška nadbiskupija nije povukla "Preporuku".

Još žešćim riječima kritizirao je pročelnika za nauk vjere Hondurašanin kardinal Rodriguez Maradiaga, također član kardinalskog vijeća devetorice. Papa, koji se inače nimalo ne ustručava priskakati u pomoć svojim pobočnicima, ustajati u njihovu obranu ili ih demonstrativno unaprjeđivati, šutio je. Ni jedne jedine papine riječi u zaštitu ili čast pročelnikove obrane katoličkog vjerskog nauka!

5. studenog 2013.

Uza saziv sinode glavni je tajnik Baldisseri 5. studenog 2013. razaslao svim biskupima u svijetu upitnik s pitanjima o najprjepornijim temama, uključivši ona o pričešćivanju civilno vjenčanih razvedenih te o homopartnerstvima. Otpočetka je bilo očito da pitanja ne smjeraju toliko na, službeno najavljeno, istraživanje postojećeg stanja koliko su poziv da se krene u određenom smjeru i "odozdo" zatraži promjena paradigme. Neke biskupije i neke službene katoličke organizacije objelodanile su upitnik na internetu i pozvale, bez ikakva nadzora nad pristupom, na izjašnjavanje, npr. inicijativa "Što te žulja?" austrijske Katoličke akcije, Savez katoličkih obitelji u Bavarskoj, Savez njemačke katoličke mladeži, Pastoralno povjerenstvo Švicarske biskupske konferencije i dr. Naprednjacima je trebala "empirijska" podloga za argumentaciju kojom bi osigurali svoj planirani prevrat.

Iako su pitanja bila upućena biskupima, naprednjačke skupine i krugovi u biskupijama smjesta su razumjeli signal i mobilizirali se u smislu "neposrednodemokratskoga" tzv. glasanja nogama, uz potporu brojnih svjetovnih medija. Protivna mišljenja prešućivana su, s iznimkom rijetkih biskupa poput onoga od Chura, koji se nisu dali zauzdati i ušutkati od većine u biskupskoj konferenciji.

3. veljače 2014.

U režijske naputke spada i to što je Njemačka biskupska konferencija 3. veljače 2014. namjerno objavila odgovore, iako su zapravo trebali biti povjerljivi. Biskup Chura odmah je prozreo igru i preduhitrio Švicarsku biskupsku konferenciju, čime je osjetno omeo i njemačku, navukavši na sebe i odgovarajuću srdžbu protivničke strane.

20./21. veljače 2014.

Papa Franjo okupio je kardinalski zbor 20. i 21. veljače 2014. u Rimu u kardinalsko vijeće. Pozvao je vijećnike na raspravu o temi obitelji te povjerio kardinalu Kasperu da održi

uvodni referat. Tu zadaću povjerio je isključivo Kasperu, iako je on poznat po opredjeljenju koje nedvosmisleno proturječi crkvenom nauku, jer još početkom 90-ih godina prošlog stoljeća s ostalim je njemačkim biskupima htio u Crkvi progurati dopuštenje drugoga braka, ali tada su ga papa Ivan Pavao II. i pročelnik za nauk vjere Joseph Ratzinger tako žestoko odbili da je na to 20 godina šutio. Sa završetkom Wojtyla–Ratzingerove ere i izborom Jorgea Marija Bergoglia, u čemu Kasperov udio nije bio nebitan, opći su se uvjeti stubokom izmijenili.

Papa Franjo, ako je želio postupiti približno korektno, mogao je imenovati dva izvjestitelja, pa i morao, ukoliko je s obzirom na ova pitanja neutralnost Svetog Oca uopće moguća. No on je zauzeo stranu dodijelivši Kasperu povlašten položaj, čime je raspravu vijeća skrenuo u sasvim određenom smjeru. Pohvala Kasperu i njegovoj knjizi o milosrđu 17. ožujka 2013. bila je, jedva zamijećen, navještaj sadržajne podudarnosti između njih dvojice.

U vijeću je kardinal Kasper iza zatvorenih vrata ponovo iznio svoju staru tezu, čime je brojne kardinale razljutio te su joj se suprotstavili. Papa Franjo, koji u listopadu nije pohrlio u pomoć Mülleru kad su ga zbog obrane crkvenog nauka napali Marx i Maradiaga, sad je smjesta pohitao u pomoć Kasperu vidjevši nezadovoljstvo kardinalâ. Na dan njegova izlaganja uzeo je riječ i ushićeno mu zahvalio: "Hvala, Hvala", usudivši se čak nazvati prijedlog svojega povjerenika "teologijom na koljenima". Opet dakle jednostrana potpora, koja daje naslutiti da je pravi režiser pokušaja smjene paradigme papa Franjo. Kasper će poslije, osjetljivo reagirajući na kritiku, više puta naglasiti da se s papom o svemu prethodno "dogovorio". Time je dao na znanje da je u stvari samo izvršna ruka Svetog Oca.

Papa Franjo providio je Kaspera još jednom povlasticom. Dok je naime za sve ostale kardinale vrijedila obveza šutnje, samo je Kasper papinom dozvolom bio iz toga izuzet. Time je dobio monopol na iznošenje mišljenja u javnosti. S raznim nakladnicima već je bilo utanačeno tiskanje njegova govora na više jezika, npr. za njemačko jezično područje s Herderom, za talijansko s Querinianom itd.

1. ožujka 2014.

To potajno redateljsko ovladavanje javnim mnijenjem i postupkom odlučivanja na prepad će 1. ožujka omesti dnevnik *Il Foglio* objavivši cijeli Kasperov govor zajedno s razornom kritikom, koju je napisao povjesničar Roberto de Mattei. Odjek prepada bio je golem. Interpretativna uzvišenost raspala se. Kasper odgovara bujicom pogrda i prijeti tužbom.

Kongregacija za nauk vjere sa svoje strane nakanila je kao protumjeru Kasperovu proboju objaviti u proljeće opsežan tekst u *Osservatore Romano*: obranu sakramenta braka i utemeljeno pobijanje Kasperovih argumenata, no tekst do danas nije izišao, jer je papa izrekao zabranu njegova objavljivanja. Zabranu koja znači daljnje jednostrano upletanje radi neobjektivnog promicanja Kasperove teze i radi onemogućavanja protivnog stava.

20. travnja 2014.

U nedjelju, 20. travnja papa je telefonski razgovarao s Argentinkom Jacqueline Lisboa Salettom. Vijest je preko Facebooka i medijâ munjevito obišla svijet: "Papa nazvao civilno vjenčanu razvedenu ženu iz Santa Fea i rekao joj da može primiti pričest". Vatikanski glasnogovornik p. Federico Lombardi potvrđuje telefonski poziv, govori o "privatnom pastoralnom razgovoru" i ne niječe njegov sadržaj. Mnogi to shvaćaju kao davanje slobode: "Ta papa je rekao..."

27. travnja 2014.

U propovijedi na Nedjelju božanskog milosrđa, kad je prijepornom dvostrukom kanonizacijom uzdigao odmah dvojicu papa na čast oltara, papa je rekao: "Neka ova dva sveta pastira Božjega naroda posreduju za Crkvu da, tijekom dvogodišnjega sinodskog hoda, bude poslušna Duhu Svetom u pastoralnom služenju obitelji. Neka nas obojica pouče da se ne sablaznimo nad Kristovim ranama, da uronimo u misterij Božjega milosrđa koje se uvijek nada, uvijek prašta, jer uvijek ljubi." Još jedna od brojnih papinih obznana o milosrđu, protiv suđenja o drugima (a zapravo više protiv nazivanja grijeha njegovim imenom), protiv svećenika papskijih od pape, koje bi u glavama vjernika imale pripraviti put izmjeni crkvenog nauka.

Usprkos papinskoj cenzuri u *Osservatore Romano*, niz kardinala javno je kritizirao, dijelom i potanko pobijao, Kasperovo stajalište. Počelo je izjavom kardinala Waltera Brandmüllera, "Ili nauk ili kaos", nakon što je već nedugo prije vijećanja očitao bukvicu njemačkim biskupima. Budući da je braniteljima crkvenog nauka o braku vatikanski dnevnik bio zatvoren, morali su se poslužiti najrazličitijim medijima u raznim zemljama. Uoči biskupske sinode petorica njih objavljuju protukasperovski zbornik. Kasper, uz potporu brojnih medija, proglašava zbornik napadom na papu.

17. rujna 2014.

Nakon što je na raznim jezicima u raznim izdavačkim kućama izišao protukasperovski zbornik, u Vatikanu se javljaju ozbiljne glasine da kardinala Burkea, vođu Kasperovih protivnika, papa namjerava udaljiti iz Rimske kurije te izagnati za kardinala pokrovitelja Malteškoga viteškog reda. Vodi li se to psihološki rat poradi zastrašivanja glasnogovornikâ obrane sakramenta ženidbe? Kardinala Antonija Cañizaresa, dotadašnjeg pročelnika Kurije, papa imenuje nadbiskupom valencijskim, čime on, uveden novu službu 4. listopada, više ne dolazi u obzir kao sinodalac, što bi inače po samom svojem položaju bio.

4. listopada 2014.

Isusovački časopis *Civiltà Cattolica* objavljuje 4. listopada napis o navodnom odobrenju drugoga braka u 16. stoljeću u Mletačkoj Republici. Ispostavlja se međutim da je posrijedi iskrivljavanje povijesti i teološko zavaravanje, s prizvukom pogodovanja Kasperovu položaju na sinodi. Urednik časopisa spada u privrženike Svetoga Oca, koji ga je osobno imenovao članom sinode.

5. listopada 2014.

Sinoda je počela 5. listopada 2014. Za razliku od prijašnjih sinoda, izlaganja u auli ne objavljuju se. Kardinal Müller prosvjeduje protiv te cenzure, ali uzalud. Još jedan dokaz da "nisam član režije", rekao je 11. listopada vatikanistu Sandru Magisteru.

Prvog dana općeg zborovanja Kasperova grupa pokušava silovitim izlaganjem preuzeti vodstvo u oblikovanju tema. Kardinal Marx "u ime Njemačke biskupske konferencije" zahtijeva odobrenje pričesti civilno vjenčanim razvedenima, a uvečer na konferenciji za novinare nadmašuje Kasperov dotadašnji izričaj, prema kojemu nauk ostaje isti i "samo" se praksa mijenja. Marx govori i o promjeni nauka. No izlaganja u obranu vjere očito pretežu. Američki kardinal Raymond Burke kao glasnogovornik obrane izrasta u istinskog protivnika kardinalu Kasperu.

11. listopada 2014.

Kardinal Schönborn, predsjednik Austrijske biskupske konferencije, priskače u pomoć te pruža argumentacijsku podlogu tezom o "stupnjevitosti vezâ". Prema toj tezi, koju je kardinal već opširno izložio u intervjuu za *Vatican Insider*, više ne bi postojale loše i grešne veze, nego samo dobre u različitom stupnju, jer se moraju u svakoj vezi uočiti "pozitivni

elementi", sve ako i nije još savršena. Tim odricanjem od svakog razlikovanja dobra i zla dokraja se zamućuje crkveni nauk.

Središnjicu sinode čine glavni tajnik Baldisseri i posebni tajnik Forte. Papa Franjo im u već zasjeloj sinodi, usred igre mijenjajući pravila, pridružuje još neke svoje bliske pouzdanike, koji bi se trebali pobrinuti za jezično oblikovanje završnog izvještaja. Svi oni pripadaju taboru mjenjačâ paradigme, pogotovo papin pisac iz sjene Victor Manuel Fernandez, kojega je Bergoglio još kao nadbiskup progurao usuprot Rimu za rektora papinskog sveučilišta u Buenos Airesu, a kao papa smjesta ga je unaprijedio u naslovnog nadbiskupa. Argentinca smatraju glavnim autorom apostolske pobudnice "Evangelii gaudium".

13. listopada 2014.

Da oznaku "središnjica" valja shvatiti doslovno, pokazuje se zorno u nedjelju, 13. listopada, kada kardinal Peter Erdö u svojstvu glavnoga sinodskog izvjestitelja predstavlja u Rimu pred 200 novinara iz cijelog svijeta sinodski međuizvještaj, "Relatio post disceptationem". Pod međuizvještajem, doduše, službeno je otisnuto njegovo ime, ali ubrzo postaje jasno da mađarskom kardinalu čak nije bio poznat sadržaj dokumenta. On odmah predaje riječ posebnom tajniku Brunu Forteu, objašnjavajući: "Onaj koji je priredio tekst sigurno zna što reći." Vidno se trudio da pokaže spokoj, ali se činilo da mu to ne polazi baš lako za rukom. Na pitanje bi li odlomke o homoseksualnosti trebalo promatrati kao korjenitu mijenu crkvenog nauka odgovorio je: "Sigurno!", čime je ponovo naznačio svoj odmak spram teksta. Nakon konferencije za novinare izrazit će veliko nezadovoljstvo zbog jednostranosti međuizvještaja, koji odudara od onoga što se govorilo na sinodi. Osjeća se prevarenim i smatra svoje ime zloupotrijebljenim.

Umjesto da pruži presjek izlaganjâ sa sinode, međuizvještaj odražava očitovanja samo dvojice od 191 sudionika. Jedan je od njih Antonio Spadaro, urednik časopisa *Civiltâ Cattolica*, kojega je, kao i kardinala Kaspera, sinodskim ocem imenovao papa Franjo osobno. I kao što je kardinal Kasper megafon pape Franje u pitanju o civilno vjenčanim razvedenima i drugom braku, tako smijemo pretpostaviti da je pater Spadaro papin megafon kad je riječ o homoseksualcima.

14. listopada 2014.

U utorak, 14. listopada južnoafrički je kardinal Wilfried Napier na jednoj konferenciji za novinare jetkom kritikom napao nadbiskupa Fortea zbog njegova samovoljna ubacivanja

odlomaka o homoseksualnosti u izvještaj. Tim manevrom, smatra Napier, Crkva je dovedena u "nepopravljiv položaj", te se sad može samo još pokušati "ograničiti šteta".

Kardinal Raymond Burke također je podvrgao izvještaj oštroj kritici. U intervjuu za *Il Foglio* rekao je o tom pokušaju izmjene katoličkog nauka: "To je izdaja!"

Za to vrijeme Sinoda je nastavila s radom, podijeljena po jezicima na deset grupa, u kojima je međuizvještaj doslovce rastrgan, počevši od njegova jezika: "sitničavog, zamršenog, blagoglagoljivog, dakle dosadnog", kako će to izreći predstavnik francuskojezične grupe. I to premda su u njoj bila i dva izričita pobornika smjene paradigme: kardinali Christoph Schönborn iz Beča i Godfried Danneels, emerit, iz Bruxellesa.

15. listopada 2014.

Kardinal Kasper, poznat po osjetljivu reagiranju na kritike, u intervjuu za novinsku agenciju *Zenit* 15. listopada zbog kritičkih riječi kardinala Napiera gubi prisebnost i rasistički se izražava o Afrikancima. Na potonji vrisak javnosti najprije odgovara da nije dao takvu izjavu, no magnetofonska snimka dokazuje da je to laž. Ugled jednoga od glasnogovornika naprednjačke grupe time je ozbiljno narušen, ako ne i potpuno uništen. Bio je to težak udarac na strateškom planu, a odmah će uslijediti još jedan.

16. listopada 2014.

U četvrtak, 16. listopada rad se nastavio općom sjednicom. Glavni tajnik Baldisseri, s čije strane sjedi papa, daje na znanje da se izvještaji radnih grupa neće objaviti. Dvorana eksplodira. Australski kardinal George Pell, pročelnik tajništva za gospodarstvo, prvi uzima riječ i odlučnom izjavom zahtijeva objavljivanje izvještajâ. Led je probijen. Jedan za drugim javljaju se sinodski oci za riječ zahtijevajući objavljivanje. Raspoloženje je tako usijano da im se naposljetku priključuje i kardinal državni tajnik Pietro Parolin. Vidljivo uzrujan, Baldisseri više ne zna što bi te pogledom traži režijski naputak od Svetog Oca. On dugo šuti, a lice mu s jačanjem prosvjeda poprima sve ozbiljniji izraz. Napokon, lagano kimnuvši, daje odobrenje. Badisseri obznanjuje da će se izvještaji ipak objaviti.

Istoga dana papa se osjeća ponukanim da kardinala Napiera (očito radi popravka dojma nakon Kasperova rasističkog iskliznuća) i Denisa Harta, novog nadbiskupa u Sidneyju, uključi među priređivače završnog izvještaja.

Napomena

Što god u njemu pisalo, bez vidljivog i djelatnog priznanja završni izvještaj neće moći nadoknaditi ono što su preinačitelji oko pape Franje već postigli. Papi je u roku od nekoliko mjeseci uspjelo da o drugom braku i o homoseksualnosti uvede u međunarodne kanale medijskih stavotvoraca nazore koji neuvijeno proturječe crkvenom nauku. Ti nazori na sinodi su nedvojbeno ostali u manjini, ali su im veliki mediji dodijelili presudno mjesto. Ta zajednička igra te iz nje proisteklo međudjelovanje masovnih medija i crkvenih predstavnika imali bi proizvesti pritisak nužan da se izvrši smjena paradigme, a time i revolucionarna preobrazba. Operacija nije bez izgleda za uspjeh, jer s papom uza se preinačitelji drže u rukama ključne položaje. Štoviše: čini se da je papa stvarni režiser operacije.

Slijedi jednogodišnja stanka, a onda drugi, ključni dio dvostruke sinode. Režiseri smjene paradigme pokušat će se bolje pripremiti. Branitelji crkvenog nauka također će izvući neke pouke.

17. listopada 2014.

Giuseppe Nardi

http://www.katholisches.info/2014/10/17/die-bischofssynode-der-regisseur-die-akteure-chronologie-eines-versuchten-paradigmenwechsels/